

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Erkenntniß.

„Im Namen Sr. Majestät des Kaisers!

Der k. k. Schwurgerichtshof Cilli hat nach der heute der 6. October 1883 durchgeführten Schwurgerichtsverhandlung zu Recht erkannt:

Anton Brože, Schriftfeger und verantwortlicher Redacteur der periodischen Druckschrift „Slovenski Gospodar“ in Marburg sei schuldig, er habe dadurch, daß er in der Nummer 10 des XVII. Jahrganges vom 8. März 1883 der unter seiner verantwortlichen Redaction in Marburg erscheinenden periodischen Druckschrift „Slov. Gospodar“ den Artikel beginnend mit den Worten „Ob priložnosti nekega opravka“... und endigend mit den Worten „ako kde narodnjaka za župana izvolijo“ zur Drucklegung und so zur Weiterverbreitung gebracht hat — in dieser Druckschrift den Martin Vesnik, Notariatsbeauten in Mahrenberg, durch auf ihn passende Kennzeichen, durch Mittheilung theils von erdichteten, theils von existirenden Thatfachen einer bestimmten unehrenhaften Handlung fälschlich beschuldiget, sowie weiters den Martin Vesnik gleichfalls durch auf ihn passende Kennzeichen in Druckwerken jedoch ohne Anführung bestimmter Thatfachen verächtlicher Eigenschaften geziehen und werde wegen der hiedurch begünstigten Vergehen gegen die Sicherheit der Ehre im Sinne des §§ 488, 491, 493 St. G. nach der letztverwähnten Gesetzesstelle unter Anwendung des §§ 266 und 260 lit. b) St. G. zur Strafe des Arrestes in der Dauer von einem Monate, verschärfert durch 1 Fasttag in jeder Woche und weiters genehmigt § 389 St. P. O. zum Ersatz der Kosten des Straf-Verfahrens und Vollzuges verurtheilt. — Gleichzeitig werde in Gemäßheit des § 35 P. G. von der für die periodische Druckschrift „Slov. Gospodar“ erliegenden Caution der Betrag von 100 fl. zu Gunsten des Armenfondes der Stadtgemeinde Marburg als verfallen erklärt.“

Cilli am 6. October 1883.

Der Vorsitzende k. k. Hofrath:

Heinricher w/p.

Der Schriftführer:

Dr. G. Wokann w/p.

Slovenski poslanci s spomenico Slovenskega društva pri ministru grafu Taaffeju.

(Izviren dopis iz Dunaja.)

Stajersko slovenski poslanci: baron Gödel-Lannoy, Raič in Dr. Vošnjak so danes 19. t. m. ministerskemu predsedniku g. grafu Taaffeju izročili znano spomenico „Slovenskega društva“ v Mariboru, v katerem društvo prosi:

1. da se na Slovenskem Stajerskem

nastavijo le slovenščine zmožni uradniki;

2. da se od svote za adjutum političkim praktikantom namenjene tretjina oddaje slovenščine zmožnim juristom;

3. da se za Slovenski Štajer ustanovi posebni namestnijski oddelek in

4. da se v notranjem ministerstvu nastavi referent, ki znadobro slovenski in ki pozna razmere na Slovenskem.

G. baron Gödel je vse štiri točke g. ministerskemu predsedniku toplo priporočal.

G. graf Taaffe je odgovoril: „da tudi on želi, da vsi uradniki znajo jezik ljudstva, s katerim imajo opraviti. Zahtevanje, da morajo znati slovenski v slovenskih okrajih, je tedaj popolnem opravičeno in pri nastavljanji novih uradnikov se bo gotovo gledalo na znanje jezika in tako bode sčasom se doseglo, kar se ne da naenkrat preurediti. Naj se le oglašajo slovenski juristi za adjuta in minister je prepričan, da se jim pri dokazanih družih zmožnostih ne bode odreklo. Posebni namestnijski oddelek napraviti, zabranijo stroški, kateri bi vsled tega nastali, a misliti se le mora na znižanje administrativnih stroškov. V notranjem ministerstvu se je in se bode na to gledalo, da je v njem jeden ali več slovenščine zmožnih uradnikov.“

Potem so se poslanci še dalj časa z g. ministrom razgovarjali in mu razložili, kako se Slovencem godi na slovenskem Stajerskem, kjer se mnogi uradniki ravno nasproti temu obnašajo, kar ljudstvo želi in kar se je v prestolnem govoru l. 1879 vsem narodom obečalo.

G. minister je končno izrekel, „da vlada stoji na programu v prestolnem govoru l. 1879 proglašenen. Poslanci naj bodo prepričani, da je vladi mar in odločna volja narodno ravnopravnost izpeljati.“

Dr. J. V.

Viničarski kurzi v Mariboru.

(Izv. dopis iz Ptuja.)

Dne 15. nov. 1883 je deželni odbor štaterski sklical v Maribor shod vinorejcev, kateri bi se posvetovali o vprašanih: 1. ali so viničarski kurzi potrebni? 2. kako dolgo bi naj trajali? 3. v čem bi se morali tukaj viničarji podučevati? 4. kdo bi naj stroške plačal?

Povabljeni so bili gospodarji iz vseh okrajev Spodnještaterskega; ptujski okraj sem jaz zastopal, in pod predsedništvom deželnega odbornika g. dr. Schreinerja se je sklenilo: da se naj na vinorejski in sadjerejski šoli v Mariboru viničarski kurz ustanovi, kateri se po letnem delu v dva razdeli, v spomladanski in poletni kurz, da prvi traja 14 dni, drugi pa 8 dni, da poduk ob enem obsega vinorejo in sadjerejo. Učni predmet bo spomladi: rezitev, prva kop, gnojitev in množitev vinske trte, zasad novih vinogradov, žlahtnitev vinske trte itd., iz sadjereje pa: osnova drevesnice, cepljenje, zasaditev drevesnic, obdelovanje in gnojenje dreves, zasadba sadnih vrtov, precepavanje starejših dreves, obrezovanje sadjerodnih rastlin, boleznih sadja in škodljivi mrčesi i. t. d.

Poletni kurz obsega v vinorejskem delu: vez, poletno gnojenje, redna dela v vinogradih; v sadjereji pa okuliranje sadjerodnih dreves, povprek vsa dela, ktera v to dobo spadajo. Tota kurza vpeljata se uže letos. Kedar se viničarski kurzi začnejo, to bode vinorejska in sadjerejska šola Mariborska na znanje dajala. V to šolo se bodo sprejemali le taki viničarji ali gospodarji, oziroma njih sini, kateri so najmanj 16 let stari, in se z obdelovanjem goric, in sadjerejo djansko pečajo. Za 30 takih učencev je deželni odbor po predlogu tega shoda dovolil deželne štipendije po 1 fl. na dan, tako da kateri to šolo obiskuje, dobi za prvi kurz 14 fl., za poletni kurz pa 8 fl., da ima od česar živeti. Kdor hoče v to viničarsko šolo sprejet biti, in kdor hoče omenjeno štipendijo dobiti, ta se mora do 1. marca t. l. pri ravnateljstvu vinorejske in sadjerejske šole v Mariboru zglasiti.

Gospodarji! ne zamudite tote lepe prilike, Vašega sina, ali sina vašega viničarja izobraziti v vinoreji in sadjereji, in še celo na deželne stroške. Vse javkanje o slabih časih nič ne pomaga, le umno gospodarjenje Vas more na boljše spraviti.

Kdor potrebuje kako razjasnenje, naj se zgласi pri meni.

Dr. Gregorič.

V Ptuj, dne 20. februarja 1884.

Gospodarske stvari.

Sadna drevesa treba snažiti in trebiti.

Veselo je opazovati, kako so ljudje od dne do dne bolj pečajo s sadjerejo. Kako bi se tudi ne? Vsaj nam ona obeta največ dobička. Po skrbni gojitvi sadjereje bode se zboljšala in olepšala zemlja in marsikteri kotič, ki sedaj prazen leži, od kterege se tedaj zastonj davki plačujejo. donašal bode lep denar. Zato le krepko naprej!

Kdor še nima doma male drevesnice, tisti si jo naj prej ko selej napravi. Ako si morebiti s kraja ne ve pomagati, naj koga povpraša. Le če si bodemo doma odgojevali drevesa, potem jih bodemo v kratkem imeli, kolikor jih bo treba.

Pa tudi že odraščeni dreves, katera smo ali sami, ali pa naši predniki vsadili, ne smemo pozabiti. Od njih smo že marsikateri krajcar skupili, zato bi bila grda nehvaležnost, jih čisto v nemar pustiti. Ako hočemo, da nam bodo drevesa tudi zanaprej še obilno lepega sadja rodila, tedaj moramo skrbeti, da ostanejo vedno krepka in zdrava. Na to pa ljudje še vse premalo gledajo. Navadno se za odraščena drevesa nihče ne zmeni. Le če se katero posuši, ali pa če ga veter podere, nalomi, tedaj se še spravi v kraj. Vsa druga pa se puste; da raste kakor jim je ljubo. Tu zapaziš drevesa vsa v mahu in lišajih; tam druga, polna suhih, nalomljenih vej in mladik. Kar so uši pri živini, grinte pri detelji, to je mah pri drevju. Uši pijejo kri, zato ušivo živinče hira in se ne redi, mah in lišaji pa srkajo iz drevesa redilni sok, zato je tako drevo kilavo in slabo. Ako so pa veje v vrhu pregoste, tedaj solnce in zrak ne moreta lahko blizu in sadje, ki raste v takej tesnobi, ostane navadno drobno, nezrelo, in tudi nima pravega okusa.

Da ostane drevje zdravo in krepko, odstraniti se mora ves mah. Le ta se ostrže z nalašč v to narejeno strgačo. Še bolje pa je drevo z apnom ali lugom namazati. Po takem mazilu se mah posuši in odpade; ukončajo se pa tudi zalege raznega mrčesja v drevesnih razpokah. Navadno se mažejo drevesa jeseni, pa tudi sedaj še ni prepozno. Drevesom, ki imajo starikovo in razpokano skorjo, se mora ta obrezati, ker potem drevo mnogo lepše raste.

Nadalje mora biti drevo zračno, to se reče tako, da zamore solnce in zrak od vseh strani pristopati. Zato se morajo izrezati vse veje, ki bi to ovirale ali zabranjevale. Odrezati je vse veje, ki rastejo križem. Take veje se rade drgnejo druga ob drugo ter se tako med seboj poškodejo. Tu in tam delajo veje in mladike prave goščave.

Na takem drevesu priraste malo in malo

vrednega sadja. Zato je taka drevesa do dobrega iztrebiti. Vem, da si ti škoda zdi odrezati čisto svežo (frišno) vejo, vendar je to potrebno, ako je celoti na kvar. Videl boš pa kmalu, kako si bode iztrebljeno drevo opomoglo, kako bodo ostale veje, ko si jih rešil zaduhe, krepkejše mladike pognale. Da je treba tudi vse suhe, nalomljene in kakor koli poškodovane veje odrezati, ume se samo po sebi.

Tudi preveč proti zemlji viseče veje se morajo prizrezati. Posebno velja to o drevesih stoječih ob cestah in potih.

S čim in kako se naj veje odrezujejo? Ponekodi se vidi, kako ljudje to delo opravljajo. Vzame se sekira, z njo se veje odsekajo, ter se navadno še puščajo po ped dolgi receljni. Tako grdo obsekano drevo je potem kakor strahšilo med drugimi. Zato nikarte tako! Ako greš dreves snažit, vzemi drevesno žagico, kakeršno mora vsak kmet imeti, ter veje odžagaj tik pri deblu, vendar tako, da debela samega ne zarežeš. Najbolje je vejo odrezati na tako imenovanem obročku. Da se ti pa veja ne odčesne, zažagaj jo najpoprej od spodaj, potem jo še le odžagaj zgoraj. Manjše vejice se lahko tudi z drevesnimi škarjicami odrežejo. Tem potom se drevo lepo in čedno iztrebi, in vsak, ki to vidi, bo rekel, da si pameten in razumen mož.

Kedaj se pa to delo opravlja? Najugodnejši čas je meseca februarja in marca, dokler še drevje ni v mezgi. V tem času navadno ni prehudo mrzlo in tudi drugi opravi preveč ne silijo. Zato naj vsak sedaj svoja drevesa dobro iztrebi in očedi. Zagotovljen sme biti, da bode imel potem od njih več in lepšega sadja, pa tudi več veselja do njih lepe rasti.

Tudi je potrebno, da se vsa drevesa v sadovniku dobro pregledajo. Na mnogih se bodo našle v neko pajčevino zavite gosenične zalege. Veje in mladike s tako pajčevino je treba odrezati in sežgati ali pa na kaki drugi način zalego na njih ukončati. Ko bodo potem ptice iskale živeža, ne bodo našle hrane že kar pripravljene, temveč prisiljene bodo mrčesja iskati po razpokah in drugih skrivališčih. Tako se bode ogromno število drevju škodljivih žuželk z družinami močmi pokončalo. Praprotnik.

Kako znajo semena pačiti in mešati.

II. Prav živa je sedaj kupčija z deteljnim semenom iz severne Amerike, ki pa za naše kraje ni za porabo, ker prelahko pozebe. Spoznati se da od domače detelje po tem, da je drobnejšega zrna. Gotovo se spoznati da domačija takega semena po tem, da se med deteljnim semenom nahajajo semena rastlin *Arthrolobium scarpicoides*, *Ambrosia artemisiae folia*, *Panicum capillare*, ktere rastline se samo v Ameriki nahajajo in so po tem takem jedino amerikske posebnosti.

Semenu esparsite ali turški detelji se pogosto primešava seme travniškega glavinea, ali prav za prav uhaste strašnice (*Pimpernelle*).

Seme lucerske detelje je pogosto pomešano z semenom rastline, ki se imenuje *Medicago dentata* in *maculata*, ktera se dobiva v predilnicah iz tako imenovanega volnatega lupuha. Sem ter tje se tudi prodaja pod imenom čilijanska ali amerikska lucerna, ali ima to slabo stran, da ni trpežna. Naj hušji in dose-daj še z prav malim vspehom preganjani sovražnik je predenica. Da se njeno seme v deteljnem pomešano nahaja, to se da lahko dokazati z Nottejevim deteljnim rešetom ali sitom. Okoli 40% vsega semena rudeče detelje imajo predenično seme med seboj. Krivi tega so manj trgovci, kakor pa kmetovalci, ki deteljno seme prirejajo in vkljub naj boljših semenskih čistilnic tega sovražnika ne morejo iz deteljnega semena odpraviti.

Še hušje ko z deteljnim semenom se godi s travnim semenom poprek. Pogosto se kaže prav mala kaljivost, n. pr. pri taki travi, ki jo imenujejo senožetni lesičji rep (*Alopecurus*) ni viša ko 5—6%. To je močni vzrok, da se nakupavanje semena te sicer zelo koristne travne sorte rajše popolnoma popusti. Druga travna semena so navadno po drugih travnih semenih pokažena n. pr. trava zlatega ovsja je pomešana z semenom svilnate ostnice, dišečo pahovka je pomešana z semenom trave *Anthoxantum odoratum* L. ali *Anthoxantum odoratum* Puelii. Naj boljše sredstvo se tukaj goljufije obvarovati je sploh to, da se posevane tako dvomljivih travnih sort popolnoma opušča.

Še manj vredna pa ko semena posameznih travnih sort, so zmesi travnih semen, kakoršna se dostikrat kmetovalcem v nakup priporočajo in od njih tudi v lastno veliko škodo pogosto kupujejo in sejejo.

Iz vsega povedanega pa je razvidno, da je kupčija z semeni še pogosto v rokah nezanesljivih ljudi, katerim je vsako sredstvo dosti dobro iz kmetovalca krajcar iztrgati. Posebno so tukaj zopet mali posestniki naj bolj v nevarnosti te ali une prevare, za to ker svoje male potrebe od kupcev kupujejo, ki niso pod nadzorništvom semenskih poskuševalnih oblastnij.

Tudi pogodbe s kupcem niso popolnoma varne, ako se porabna vrednost semena, za katero kupec dober stoji, po poznejši preiskavi ne zanesljivo določi. V tem oziru se mora še marsikaj v varnost kmetovalčevo od oblastnije vkreniti.

Vranični prisad nemški Milzbrand je nevarna bolezen, katero tudi človek nalezje od goveje živine. Če ta zboli, moramo od nje zdravo hitro odpraviti, da jo rešimo. Tako je lani storil Gašpar Marguč pri sv. Jarneji kon-

jiškega okraja. Od 7—13. februarja mu je lani ta bolezen pokončala 4 goveda.

Žrebca dva valonca postavi konjerejsko društvo v Rače in 1 pinčgavca sv. Lenart v Slov. goricah.

Sejmi 16. febr. Buče, sv. Miklauž v Susilah, Podplat, 18. februarja Lemberg, Pišeece, Gornja Polskava, 21. februarja Šoštanj, 22. febr. sv. Filip v Beračah, sv. Vid na Vogavi.

Dopisi.

Iz Maribora. Čitalničarji so g. dr. Vovšku, okrajnemu sodniku v Gornjem gradu, za slovo napravili v nedeljo vesel zabavni večer. Neradi zgubimo blagega gospoda, ki je tako rad zahajal v čitalnico in nas s svojim prijaznim obnašanjem vselej razveseljeval. Ohranimo njemu radi dober spomin! Posojilnica je obhajala občni zbor. Napredek je velikansk. Vsa hvala gre blagim možem ravnateljstva in se jim izrekala domoljubna zahvala. Bili so zopet izvoljeni. Meseca januarja prejelo se je 18085 fl. 83 kr., izplačalo 17224 fl. 26 kr., toraj prometa 35310 fl. 9 kr. — Profesor g. dr. Pajek dobil je zaradi bolehnosti začasen odpust, g. dr. Križanič ga nadomestuje v učenju veronauka, g. Jenko pa je pozvan za suplenta v slovenščini. — Hranilnica stavi novo poslopje blizu kazine in je razpisala dovažanje 770000 komadov opeke, 80 kub. sežnjeve kamna. — V Bohovi je bilo premirano žrebe od posestnika prodano in mora premijo 15 srebernikov konjerejskemu društvu dati nazaj. — V Hočah v Sernečevej krčmi je nekaj šulvereinerjev iz Maribora in Razvanja glave vkup potisnilo in so pisarili v novine, da je „Ortsgruppe Rosswein und Umgebung“ sedaj osnovana. Spili so nekaj vina, poslušali Nagela in pisma Weitlofa, Karnerija, Starckelja na pa čujte slatinskega Hojzelna „mit deutschem Gruss“. In ta človek se je pred škofom Strosmajerjem zvijsal! Čevljar Koss, nek Onitsch, Pukl in Roth so izvoljeni glavarji šulvereinu Razvanjskemu, torej zvečinoma slovenski narodni grešniki, ki imajo za „Sieg des Deutschthums“ delati. Zaušnice niso čutili Weitlofove, ki jih je nazivljal „windische“. Sicer pa se je videlo, da tudi s šulvereinskim rogovilstvom gre rakovo pot. Pravim Nemcem se cela komedija vže gabi, zavedni Slovenci pa vedo, kaj je storiti. — V grajščinskem gozdu v Karčevini sta divjačinska tata Jur. Možič in Marko Lepenik kočlarja Kopčiča iz Rožpaha napala in mu vzela steklenico „šnopsa“, Lepenik je hotel denarjev in bežečega Kopčiča v nogo ustrelil. Roparja sta uže pod ključem.

Iz Hrastnika (Potovalni učitelj.) Minulo je ravno leto, odkar smo volili kmečki podružnici novega predstojnika. Zares smo v

g. K. Valentinič-u delavnega moža izvolili, kteremu se imamo zahvaliti, da se društvo živahno giblje in širi. Naša podružnica šteje sedaj uže 64 udov, tedaj za 39 več nego v pretečenem letu. Imela je lansko leto 4 seje, pri kterih sta prednašala navadno g. F. Roš i g. K. Valentinič. Razdelila je tudi med kmete i sicer brezplačno 100 sadnih dreves. Društvo kupilo je tudi brano za uničenje mahu, 4 bike muričnega plemena, kteri so stali blizo 480 fl. i enega merjasca sufolškega plemena. Udje društva se lahko poslužijo teh lastin. Prav veselega srca šli smo zopet 6. pros. t. l. k prvi letošnji seji, kajti govoriti bi mislil g. Kramar kranjski potovalni učitelj. A zadržan je bil ta gospod i mogoče, da ga bode mo pri prihodnji seji slišali. Uprašali smo se pa vsi, kako da so kranjskega potovalnega učitelja naprosili nam v domačem jeziku razlagati poljedelske reči in ne štajerskega. Naenkrat se oglasi za nami debelo gospod, kteri tudi drugi bas poje i veliko za vinom za opraviti ima: „Daleč smo prišli, naši potovalni učitelji ne znajo slovensko i slišal sem, da se že izpit iz slovenščine pri učiteljih ljudskih šol več ne tirja.“ Čuditi se je res čez tako jednakopravnost i želja podružnic na spodnjem Štajerskem bode gotovo ta, skupno tako dolgo delovati, da bode imela tudi spodnja štajerska dežela potovalnega učitelja, kteri ji bode zamogel hasniti. —

— c.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf odpotuje s princezino Štefanijo v južne in jutrove kraje, tudi v turški Carigrad. — Začelo se je govoriti, da delajo priprave kronanju cesarja za českega kralja. Nemškim liberalcem to ne diši, dokaz, da vendar le škilijo neprenehoma v Bismarkovino in želijo razpad Avstrije, če bi v njej Slovanov strahovati ne mogli. V državnem zboru je g. dr. Vošnjak govoril za to, naj se nedolžno obsojenim odškodnina izplača, ter je navajal, kako je celjska okrožna sodnija g. Kresnika v Črešnovcih in g. Haukeja v Sl. Gradci po nedolžnem obsodila; Kresnik je oškodovan, med tem ko je Sorschagg zasluženej kazni všel. V železniškem odseku je vprašal baron Goedel vlado, kaj je s stavljenjem železnice v Slatino in Rogatec? Minister je odgovoril, da se ni zglasil še nobeden pravi podjetnik, vlada je voljna $\frac{1}{3}$ kapitala zagotoviti, če se najdejo, ki prevzamejo ostali $\frac{2}{3}$. Slovenske prošnje vendar ne bodo celó brez vspeha. Minister Konrad dobi kmalu zopet naloženo, slovenske paralelke v Mariboru in Celji pa slovensčino kot učni jezik na mariborskem učiteljski upeljati. — Nemci in Judi v Brnem se Čehom branili osnovati česko šolo. Tožilo je

se do upravnega sodišča pa Čehi so zmagali. V Budimpešti so včeraj grof Majlatove 3 morivce obesili — Hrvatska trgovska zbornica v Zagrebu je sklenila, naj se Hrvatje ne udeležijo gospodarske razstave v Budimpešti, marveč priredijo l. 1888 sami takšno razstavo. Ban Khuen je to zameril in predsednika Grahorja takoj odstavil. To razjari Hrvate iz nova.

Vnanje države. Nemški Bismark je ameriškim trgovcem prepovedal meso prodavati na Nemško. Amerikanci so to zamerili in delajo Nemcem preglavic in sedaj začel je Bismark iz nova žugati, da pozviša colnino na ameriško blago. — Italijanski kralj vračal se je po železnici v Rim od lova; kraj železnice je stal vsak kilometer po jeden žandar. Vkljub temu napadnejo 4 orožanci kraljevi vlak z dinamitnimi patroni pa se zamotajo z žandarjem v boj ter naposled pobegnejo; eden izmed njih je bil ranjen. Žandar ima le kapo prestreljeno. — V Benetkah izhaja nov list rovarske irredente in zahteva uže Dalmacijo za Italijane. — Srbski minister Kristič je pri volitvah v skupščino propal in ministrovanje odložil. Garašanin sestavlja novo ministerstvo, kder bodo liberalci napredjaci imeli večino. — Rusi pograbili so mesto Merv in tako dobili cesto v Afganistan v svojo oblast. Angleže to vznemiruje. — Egipčani zgubili so Sinkat. Posadka 600 mož je hotela uteči, pa je bila do zadnjega moža od Mahdijevcev posekana. Ti napadajo sedaj Suakin in Tonkar. Brez angleške pomoči bi Egipčani tudi ti mesti uže zgubili. Gordonpaša je došel v Hartum in hoče Mahdiju kot sultanu prepustiti Kordofan, Sudan pa zdrobiti v male države z domačimi sultani, ki bi naj ljudi kot robe prodavali, kakor je bilo pred l. 1820, ko je egiptovski vice-kralj Mehemed-Ali grdo kupčijo zatrl. Egipčani bi naj torej zgubili vse, kar so 60 let imeli. — V Tonkingu morijo Kitajci kristijane; zaklali so v kratkem 1 mešnika, 22 veronaučnih učiteljev in 215 kristijanov.

Za poduk in kratek čas.

Nemški šulverein.

(Pravi namen šulvereinskemu rovanju.)

VI. Spozabimo se malo in mislimo si, v Mariboru posluje slovenski deželni šolski svet za celo Štajersko. On nastavlja same slovenske napetneže kot šolske nadzornike ter pošilja Nemcem le iz slovenščine izpitanih učiteljev. V Deutsch-Feistrici zaukaže celo, da se ima nemška deca od 3. leta naprej le še v slovenskem jeziku podučevati na bukve brati, na tabli računati itd. Nemški se ne sme nič učiti, saj nemški itak uže z doma znajo. Kaj bi neki Nemci vkljub svojim krofom rekli? No

rekli bi: „slovenski deželni svet v Mariboru je znorel ali je uže tako ošaben in hudoben, da se iz nas Nemcev norea dela, našo nemško narodnost žali, pači ter nas hoče po malem kar „slovenizirati“; take slovenovalne šole, take norišnice, beznice pri nas ne trpimo, proč z njo, mi Nemci hočemo in moremo za svojo nemško deca le nemško narodno šolo rabiti.“ Tako bi Nemci govorili in prav bi imeli. To sprevidi gotovo tudi vsak bodi kolikor koli srboriti šulvereinar.

Ako pa vkljub temu nemški šulvereinarji Slovincem pšejo nemške, nemčevalne šole, prave norišnice, delajo tako, ker to ugaja njihovemu pravemu namenu.

Oni hočejo Slovence s pomočjo šole nemčevalnice ponemčiti. Z „Judeževimi groši“ podmitani učitelji jim naj hvalijo in do nebes povzdigujejo vse nemško, v blato teptajo vse slovensko. Mladini naj zasajajo globoko v srca ljubezen do tujčine, zanemarjanje, zaničevanje in sovrašтво pa do materinščine. Bistreje glavice naj vzgojajo v najhujše narodne odpadnike, renegate, Judeže, nemškutarje. Menje brihtni paglavci pa naj množijo število slovenskih buteljnov, trapežev, ne umevajočih prav nobenega jezika, kojim Nemec krohota se pravi: „windischer Trottel“, „windisches Trampelthier“.

Nekaj časa bi tako vozili šulvereinarji. Zatem bi pa rekli: sedaj ni treba na spodnjem Stajerskem slovenskih učiteljev več. Povsodi se podučuje nemški; v Gradci itd. inamo pa mnogo nemških pripravnikov brez službe, hajd z njimi doli med Muro in Savo, 250.000 fl. učiteljske plače naj dobiva samo našinec, Slovenec pa lahko gre po sveti, saj smo ga zato z nemščino „našopali“. Nadalje bi rekli: gimnazije in realke naj ostanejo nemške, in zopet se lahko vsako leto samo našincem profesorjem plačuje kakih 80.000 fl. slovenskih profesorjev tam ni treba. Naposled bi žakelj zavezali in djali: no, sedaj pa je uže vse nemško in torej sodnikom, uradnikom itd. tudi ni treba zavoljo slovensčine si glave ubijati in zopet je lepega pšeničaka našim dijakom zagotovljenega, najmenje 1/2 milijona goldinarjev, slovenski dijaki naj grejo, kamor hočejo s trebuchom za kruhom. K večjemu jih trpimo še, če bodo našej gospodi lepo pokorni, da služijo doma borni kruhek kot: pisači, škriči, jetničarji, sluge, finančni čuvaji, eksekutorji, kondukterji ali „bahnvahterji“ itd. Više vpneti se pa ne smejo ti neumni „bindišarji“.

Konec vsemu nemčevanju šulvereinskemu pa bi bil: „jetzt ist Alles deutsch, zemlja je lepa, krasna, rodovitna pa der windische Bauer ist zu dumm, nič ne zna, ko pijančevati, dolgove delati, za umno gospodarstvo ne mara, vedno se drži starega kopita, zato propada. No, in sedaj pridite, nemški kapitalisti, ku-

pujte na boben djana slovenska posestva, pridite z nemškim denarjem, z nemško „inteligenco“, iz Gradca, iz Dunaja, iz „Reicha“. naselite se v popolnem ponemčeni Stajerski in bode vam bolje šlo, nego doma, „Windische Trotteln“ vam pa lahko služijo kot vinicarij, najemniki, delavci, hlapci, deklet, če ne marate svojih seboj spravljati; ko se vam bode gnezdo zagrelo pa zahtevajte nemškega škofa, nemško službo božjo in prajzovski most je od Spielfelda do Terbovelj nategnen.“

Takšen sad, toliko uspeha obetajo si šulverinarji od svojega delovanja. Eden njihovih najhujših petelinov je uže v „Tagespošti“ odkritosrečno in glasno zakikiriknil: „es ist sehr erfreulich wahrzunehmen, wie bei Marburg (Gams) ein bäuerlicher windischer Besitz nach dem andern in deutsche Hände übergeht“. In konjiški dr. Lorber in Sutter, oba šulvereinska kolovodja, telegrafirala sta šulvereinskim bobnarjem v Brestenici, kako hočejo slovenska tla pridobivati Nemcem nazaj, to pa s pomočjo nemškega šulvereina. Ali torej ni dovolj jasno, kaj ta iz Prajzovskega v Avstrijo presajeni Herodež prav za prav hoče?

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 7. Nek volilec, ki je volil okrajne zastopnike v velikem posestvu v Ormoži, pride domu. Žena ga takoj vpraša: „Ali si volil Kmetiča —?“ Žena še popolnoma ne izgovori, uže se zadere mož: „Kako bi jaz v velikem posestvu kmetiča voliti mogel? Ali ni za veliko posestvo bolje častno, ako se kmet, nego kmetič izvoli?“

Razne stvari.

(Konfisciral) je okrajni glavar baron Hein zadnje štev. 7. „Slov. Gospodarja“ zaradi vvodnega članka: Minister Konrad pa štajerski Slovenci, zavoljo dopisa iz Šmarije o zadnji volitvi in zavoljo dopisa iz Ljubna o nemškem preklicavanji nemškega sodnijskega naznanila in radi dopisa iz Hajdine. Drugega natisa nismo izdali.

(Ptujška čitalnica) obhaja 2. marca ob 4. uri popoldne občni zbor: poročilo predsednikovo, tajnikovo, blagajnikovo, revizijskega odseka, volitev novega odbora, revizijskega odseka, posamezni nasveti. Na zborovanje vabi uljudno odbor.

(Vabilo.) Pustno nedeljo 24. febr. ob treh popoldne napravi katoliško politično društvo v Konjicah zbor s tombolo. K udeležbi vabi odbor.

(Podpiralna zaloga) vseučiliščnikov slovenskih v Gradcu imela je lani 446 fl. dohodkov, 270 fl. stroškov. Glavnica znaša 4600 fl.

(Učiteljico) slovenščine nezmožno namestili so pri sv. Ani v Slov. goricah.

(Tujih zajcev) ne streljati. Nekdo pri Mali nedelji je ustrelil takega zajca in tožen plača 50 fl.

(Konjerejsko društvo) vabi posestnike kobil, kateri hočejo te brezplačno ubrejiti dati po polnokrvnem žrebeci „Dualist“, naj jih priženejo pred dotično komisijo v Ormož dne 15. marca t. l. ob 10. uri predpoldnem.

(Šoštanjka posojilnica) ima 25. t. m. ob 10. uri predpoldnem redni občni zbor: poročilo, odobrenje letnih računov, posvetovanje zastran čistega dobička, volitev ravnateljstva in nadzorništva, razni predlogi.

(Pri sv. Vidu) pod Ptujem bila je 17. t. m. posilnemška veselica: Faschings-Unterhaltung. Entrée 30 kr. Reinertrag für arme Schulkinder. Pravijo pa da je denar nemškemu šulvereinu namenjen? Koliko „fašenkov“ mora neki v št. Vidu biti in kateri nosi največje roge?

(Slovensko pevsko društvo) osnovali so ptujski domoljubi. Sedež je v Ptuj. Pravila so potrjena. Pristop je vsakemu Slovincu prost. Letnine je 1 fl., pristopnine 50 kr. Prijatelji petja naj v vsakem okraji nabirajo udov. Prvi občni zbor skliče se bržčas v Maribor, kder bo ob enem koncert.

(Cmerek) dobi novo šolo za 30.985 fl.

(Iz Sromelj) se nam poroča o tatbinah 27. p. m. so M. Preskarju vina ukradli in klet s hišico vred zažgali, 30. p. m. pa Jož. Satlerju v Pohanci hram podkopali, 25 veder vina izpustili potem kuhinji okno iztrgali in od pol drugega svinjeta meso in špeh odnesli. Zeli se, naj bi žandarji pogosteje patrolirali.

(Nesreče.) Utonil v Gastarejskem potoku pri sv. Lenartu v Slov. goricah je Franc Leserer, bivši poštar v trgu, in 19letni Anton Poljanec iz Središča v Dravi, v Laporji so ubili zidarja Petra Batonjo, zastrupil se je hlapec Potrpin v Trbovljah.

(Obsojen) bil je Jarnej Gojčič na 18 mesecev v ječo.

(Lepo veselico) priredi katol. podpor. društvo celjsko 24. febr. t. l. ob 3. uri popoldne pri belem volu. Vspored: tombola, šaljivi govor g. K. in veseloigra Županova Micika, ktera je se pred kratkim tako izvrstno igrala na korist blagajnici kat. podpor. društva, da jo morajo zopet igrati.

(Č. g. M. Pogelšek), župnik Šoštanjki je prošnjo vložil za upokojnino.

(Kmetsko društvo) v Slatini je 17. t. m. obhajalo letni občni zbor. Zvečer je bila tombola.

(Iz Središča) se nam piše, da je veselica dne 3. t. m. bila do sedaj tam najkrasnejša. Hvala gre Edinosti, Slogi, pevcem, godbi iz Ljutomera, g. Strenkeljnu za okinčanje soban pa g. Sajnkoviču, ki je izvrstno starino točil. Došlo je mnogo gostov iz Ormoža in Medjimurja.

(Iz Makolj) se nam piše, da je vrlega še le 34letnega tržana M. Horvata 7. nov. pr. leta stekli pes ugriznil, da je po strahovitih mukah ubogi mož 14. t. m. umrl. Še 3 druge osebe so bile ugriznene. Bog jih varuj!

(Šolske novosti.) G. Cvahte je postal nadučitelj pri Mali nedelji, učitelj Bostijančič gre v pokoj.

(Izjava.) Zadnjič sem bil zdelan, ker sem pre Lešnikov poziv podpisal. Javno izrečem, da nisem podpisal in nevem, kako je moje ime prišlo na njega. Kot večletni naročnik Slov. Gospodarja sem tudi jaz za narodno reč zavzet J. Mlinarič, posestnik v Orehovcih.

(V Olimji) so tatje ukradli krčmarju J. Juraku 500 fl., posestniku Anderliču v Vonarjih kravo s teletom vred; krava je vsła, tele so pa zaklali in odnesli.

(Obsojeni) v Celji so bili zaradi ubojstva L. Repevšek na 2 $\frac{1}{2}$ leta, Jož. Zakrajšek 2 $\frac{1}{2}$ leta, zaradi ropanja Jurij Deutschmann 8 mesecev, Marko Deutschmann 5, Janez Deutschmann 2 in Jož. Repnik 6 mesecev težke ječe.

(Sv. Lovrenški kr. šolski svet) je 3. febr. sprejel predlog g. Alojzija Čuša, naj se odstrani iz tamošnje šole nemška slovnica, ker se starši pritožujejo, da imajo otroci preveč knjig in ker je vsa slovnica preobširna in pretežavna za čisto slovensko deco.

(Žavski pevci) priredijo v pevskej dvorani g. Hausenbichlerja v Žavci dne 23. t. m. pevski večer s plesom. Začetek ob 1/2 8. zvečer, vstopnina 50 kr. Čisti dohodek porabi se za nakup potrebnih muzikalij.

(Loeschnigg) je nemški in slovenski vabil 30. januarja priti v Ptuj na pogovor, a M. Medved, župan, Ant. Greif in Štef. Medved smo odločno odbili takšno „Herr-gospod“-vabilo in volili narodnjaka B. Raiča.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč gg. Šrol 11 fl., Vizovišek 6 fl. (ustn. in letn. dpl.), Naprudnik 2 fl., Meško Al. 2 fl., Kukovič Bl. 1 fl., Urek 1 fl.

Listnica uredništva: Dopisi od sv. Lovrenca, Puščeve, Ribnice, Medvedovca itd. sela prihodnjič. Dopis o št. Paulskem županu pa iz Šaleške doline o grajščinski služebnici je preosoben ter ni za javnost.

Loterijne številke:

V Trstu 16. februarja 1884:	88, 67, 56, 82, 86
V Linci " "	26, 3, 45, 76, 11
Budapešt " "	14, 50, 37, 81, 57

Prihodnje srečkanje: 1. marca 1884.

V najem

se da velik sprednji hram z vrtom za sočivje. Posebno prilično za krčmarja. Več o tem pri posestnici: Ani Klemenčič v Stanetincih; pošta sv. Jurij na Ščavnici.

Zahvala.

Štejem si v dolžnost tem potom izreči iskreno zahvalo vrlim Šmarčanom, ki so me ljubeznjivo spremili tako mnogobrojno na novo mesto mojega poklica. Ta čin nehlinjenega prijateljstva in spoštovanja mi ostane neizbrisljiv v spominu. Bog Vas blagoslovi.

Ivan Govedič
bivši kaplan v Šmartnem.

Oznanilo.

Od selej bodeta na deželskej sadje- in vinorejskej šoli pri Mariboru vršila se vsako leto po dva viničarska kurza.

Prvi letošnji kurz bo spomladi trajal 2 tedna. Den, ko se kurz začne, naznani se posebej. Kurz namerava viničarje podučevati praktično in teoretično v najvažnejših spomladnih opravilih sadja- in vinorejstva. Sprejemajo se le takšni, ki sami v vinogradih delajo in so najmanje 16 let stari in dovoljno podučeni v predmetih ljudske šole. V prvi vrsti jemlje se ozir na prošnike, ki sami skrbijo za hrano in stanovanje. Ubožnejšim viničarjem se dovoli štipendija 1 fl. na den iz deželne blagajnice.

Kdor hoče tega kurza udeležiti se in še prositi za deželno štipendijo, naj se oglasi konči do 1. marca 1784 pri ravnateljstvu sadje- in vinorejske šole, kder se jim tudi več pové.

V Gradci dne 29. januarja 1884.

Deželni odbor štajerski.

1—2

Konj

prav lepe postave, temne barve, tri leta star, 15 pesti visok, ki vé voziti, je v farofu na Muti na prodaj. Hohenmauthen a. d. Kärntnerbahn.

Oženjen mlinar

išče mlin v najem, z dvema tečajema, po ne previsoki ceni. Kdor ima tak mlin, naj to v „Gospodarji“ naznani.

Lepo posestvo

pokojnega g. župnika Vodusek-a pri romarski cerkvi Marije Petrovče blizu Žavca v prekrasni Savinjski dolini, kjer se izvrsten hmelj prideluje, se takoj proda. Hiša je nova in pripravno urejena, poleg hiše je gospodarsko poslopje in 1/2 oralna velik, z vinsko trto nasajeni vrt; k posestvu spada tudi 5 oralov velik, za hmeljarijo jako pripravno polje. To posestvo, katero stane 4000 fl. in od katere svote je treba samo polovico takoj položiti, se posebno privatistom priporoča.

Natančneje se lahko pozve pri županu v Žavci ali g. Karol-u Teržan-u v Petrovčah.

1—2

Srčno se zahvaljujemo vsem, kateri so našemu umrlemu in nepozabljivemu očetu

Antonu Ropas,

dne 6. t. m, zadnjo čast izkazali.

Posebno hvalo pa izrekamo gg. učiteljem Franju Šorn in Andreju Pavlič, ki sta umrlega z vso šolsko mladino do groba spremila.

V Št. Jurji pod Tabrom, 9. svečana 1884.

Žalujoči sinovi:

Martin, Paul in Lavoslav Ropas.

Lovski pes,

velik, črnobelo-šekast, s nekterimi rumenimi progami okoli lapa, dolgimi uhami, rep na konci bel — je bil sredi decembra odpeljan. Ker se dozdej ni dalo nič zvedeti o njem, obljubim tistemu, ki mi kaj zanesljivega zve, in obč. predstojništvu v Stopercah (pošta Rogatec) naznani, 10 goldinarjev. (1-2)

Jož. Sovič.

Klavir na prodaj

še prav dobro ohranjen, se dobi po nizki ceni; sposoben za vsako-vrstno igranje. Več se pozve pri č. g. kaplanu v **Ponkvi** pri južni železnici.

Trgovina z mešanim blagom.

V trgu na Ptujскеj gori da na več let v najem trgovino z mešanim blagom, namreč štacuno, 3 sobe, 2 kleti, kuhinjo, sočivnjak, poslopje za magazin, hlev za 4 živinčeta, 5 oralov zemlje, lastnik **Anton Sicherl**, trgovec v Spodnji Polskavi, pošta Pragerhof.

Dva konja

ukradli so tatje konec novembra p. l. posestniku **Andreju Šepc**, v občini Kapelski pri Brežicah, to pa 2 kobili. Prva zelenka je 6 let stara, druga rudeča 10 let in je breja, da bi imela meseca sušca letos vrči, po sred glave ima liso; obej ste po 15 pestij visoki. Kdor za nje poizvé, dobi od vsake 25 fl. plače, naj naznani občini Kapelski. 2-3

☛ Za vinorejce! ☛

Pri podpisanej se mora dobiti:

- a) Sredstva za čiščenje vina;
- b) sredstva, ki vzamejo vinu odvečno kislino in ga s tem znatno zboljšajo;
- c) cvet, s katerim se mora dati vinu okus po volji. S tem sredstvom se more napraviti iz navadnega vina muškateljec itd.;
- d) barvila za barvanje vina.

Vsa ta sredstva so po postavi dovoljena in zdravju popolnoma neškodljiva.

Vsaki pošiljlatvi se pridoda tudi navod, kako se ima postopati.

Razven tega se peča tudi s kupovanjem in prodajanjem vina, oceta, prirodnega žganja, (slivooke, drožnika, brinovca i. t. d.) na veliko in malo.

Dalje ima na prodajo pravih bosenskih češpelj, ribje masti, kave i. t. d.

Kdor želi dobrega prirodnega žganja, na malo, more se mu poslati v sodčkih po 4 litre, češpelj pa 5 kilov s pošto.

V obče kedor želi kupiti dobre prirodne pijače, ali ima tako za prodati, naj se pri podpisani oglasi, pa bo dobro postrežen.

☛ *Iščejo se sposobni zastopniki za vsaki večji kraj.*

Prva mariborska vinska agentura

Tegetthoffstrasse 17.

V J. Leon-ovej tiskarni

je ravno kar izišla prav zabavna kujižica pod naslovom:

Ženitne in svatbine navade in napitnice

z godčevskim katekizmom.

☛ *Velja s poštnino vred 17 kr.* ☛

Sadovna drevesa

visoko vzraščena, zlate parmene in mašanceljne, prodava v Radgoni 100 po 35 gld.

Povprašuje se naj pri g. Brački v Orehovecih pri Radgoni (pošta Radkersburg) ali pri g. Paulu vitezi plem. Hempelnu v Gradci, Haydngasse števil. 10 v 2. nadstopji. 3-3